

Josef Német – scénář

NELA: Pan Josef Német se narodil 2. února 1951 v Michalovcích. I když v domě žila početná rodina, pamětník měl tři bratry a jednu sestru, musel dědeček přijmout státem přidělené nájemníky. Na tehdejší poměry byl dům rodiny Németových moderně vybavený – byla v něm zapojena elektřina a vodovod. Žili **venkovským životem** a není divu, že má událost, která musela nadchnout každého kluka, spojenou se zvláštním zážitkem.

P: *Z tých čias mi v pamati utkvel datum 12. apríla 1961. Vtedy vyletel prvý človek do vesmíru. Pretože po našej ulici dost' často hnali dobytok na porážku a deň predtým tadiaľ hnali mladé ovečky a moj dedo presvedčil majiteľa a kúpil ovečku. Na druhý deň strašne bečala, ja som si mal písať nejakú úlohu, musel som k nej behať a z rádia šli pesničky o skvelom hrdinovi Juriovi Gagarinovi. /07:05 – 08:08/*

MARTIN: Už jako dítě zažil odvrácenou stranu komunistického režimu. Dědeček byl obuvník, tedy živnostník, a s tím tenkrát byly problémy.

P: *Čo mi ostalo v pameti v tej dobe to bolo naháňanie ľudí komunistickou stranou do družstev a zákaz prevádzkovania živností. Konkrétne moj dēdko dostal zákaz vyrábať novou obuv, mohlo iba opravovať a z toho se nedalo vyžiť. Tajne dokázal aj ušit' nové topánky, ale toto zase bolo ze strany orgánov kontroly dost' prísne brané. Velakrát za noc se nám stalo, že prišli, hovorili tomu finacovia, prostě kontrola, prehádzali nám celý byt a hladali nové kože. /10:46 - 12:30/*

NELA: Tatínek později vstoupil do KSČ, aby děti mohly studovat. Pan Német si vybral chemickou průmyslovku v Humenném. Zde zažil zlomový rok 1968. Nikdy nezapomene, s jakým odhodláním se lidé postavili před tanky, které chtěly projet středem náměstí bez ohledu na fontánu. **Lidé křičeli „Jestli to chceš přejet, musíš nás pozabíjet.“**

MARTIN: Nástup normalizace pocítila také rodina. Jeho příbuzný byl z politických důvodů přeřazen k manuální práci. Pan Német se po vojně vrátil do Michalovců, oženil se a nastoupil do podniku Kerko. Práce ho bavila, i když bez členství v KSČ byly jeho možnosti omezené. To se změnilo až před Sametovou revolucí, když se začala prosazovat perestrojka. Pak přišel listopad roku 1989.

P: *My na východe jsme boli prakticky v nevedomosti. Keď sa študenti rozbehli po Slovensku a išli vyzývať ľudí k pripojeniu sa, náš výrobný námestník dal striktní zákaz, zatvorit' brány, nepustit nikoho a žádné informácie nedovolili nič. Lenže vďaka televízii se informácie tak preniesli medzi ľudí, že to všetko začínalo prostě vriet'. /37:12 – 40:20/*

NELA: Jako kandidát Veřejnosti proti násilí, což byla na Slovensku obdoba Občanského fóra se stal po prvních svobodných volbách poslancem Slovenské národní rady. Vadilo mu, že v parlamentu sedělo hodně komunistů, i když si začali říkat Strana demokratické levice. Po ukončení mandátu ho už na původní místo nechtěli, tak si společně s manželkou zřídili novinový stánek.

Velký smutek prožil při rozpadu federace.

P: *Velmi dobre si pametám prvé sekundy nového roku, kedy nikdo neveděl, čo nás čaká, keď sme se oddělili. Pre mňa Praha vždy zostane mojím hlavným mestom, napriek tomu, že žijem v inom štátě. A som veľmi rád, že moje decká žijú v Prahe. /47:21 – 48:07/*

MARTIN: Dnes si užívá zaslouženého důchodu a často i rád jezdí za dětmi a vnoučaty do Prahy. **Na závěr dodává:**

P: *Všetkým mladým bysom chcel povedať že: v prvom radě třeba získat vzdelanie. /1:16:53 – 1:17:14/*